

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Proxectos 9	Código	630G02041	
Titulación	Grao en Estudos de Arquitectura			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuadrimestre	Quinto	Obrigatoria	9
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición			
Coordinación	Sabin Díaz, Patricia	Correo electrónico	patricia.sabin@udc.es	
Profesorado	Irisarri Castro, Jesús Penela Fernández, Alfonso Carlos Piñera Manso, Guadalupe Sabin Díaz, Patricia	Correo electrónico	j.irisarri@udc.es alfonso.penela@udc.es g.pinera.manso@udc.es patricia.sabin@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O obxectivo básico no que se fundamenta a asignatura e o desenrolo de proxectos nun entorno urbano complexo, satisfacendo apropiadametne as exixencias compositivas, espaciais, técnicas e funcionais que conleva o deseño arquitectónico e urbanístico. Constratarase e relacionarase as decisións de caractre xeral e deseño das pezas arquitectónicas.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A34	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos. (T)
A35	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos urbanos. (T)
A36	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de dirección de obras. (T)
A37	Capacidade para elaborar programas funcionais de edificios e espazos urbanos. (T)
A38	Capacidade para intervir en e conservar, restaurar e rehabilitar o patrimonio construído. (T)
A41	Aptitude para resolver o acondicionamento ambiental pasivo, incluíndo o illamento térmico e acústico, o control climático, o rendemento enerxético e a iluminación natural. (T)
A43	Capacidade para realizar proxectos de seguridade, evacuación e protección en inmobles. (T)
A44	Capacidade para redactar proxectos de obra civil. (T)
A45	Capacidade para deseñar e executar trazados urbanos e proxectos de urbanización, xardinería e paisaxe. (T)
A46	Capacidade para aplicar normas e ordenanzas urbanísticas.
A47	Capacidade para elaborar estudos medioambientais, paisaxísticos e de corrección de impactos ambientais. (T)
A52	Coñecemento axeitado da ecoloxía, a sostibilidade e os principios de conservación de recursos enerxéticos e medioambientais.
A53	Coñecemento axeitado das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental, así como dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A58	Coñecemento axeitado dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano e a ordenación territorial e metropolitana.
A60	Coñecemento da regulamentación civil, administrativa, urbanística, da edificación e da industria relativa ao desempeño profesional.
A61	Coñecemento do análise de viabilidade e a supervisión e coordinación de proxectos integrais.
A63	Elaboración, presentación e defensa ante un Tribunal Universitario dun traballo académico orixinal realizado individualmente relacionado con calquera das disciplinas cursadas.
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo
B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado coma non especializado

B5	Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B9	Comprender os problemas da concepción estrutural, de construción e da enxeñería vinculados cos proxectos de edificios así como as técnicas de resolución destes
B10	Coñecer os problemas físicos, as distintas tecnoloxías e a función dos edificios de xeito que se dote a estes de condicións internas de comodidade e protección dos factores climáticos, no marco do desenvolvemento sostible
B11	Coñecer as industrias, organizacións, normativas e procedementos para plasmar os proxectos en edificios e para integrar os planos na planificación
B12	Comprender as relacións entre as persoas e os edificios e entre estes e o seu entorno, así como a necesidade de relacionar os edificios e os espazos situados entre eles en función das necesidades e da escala humana
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Capacidade de abordar novos equipamentos dentro da escala do barrio e do sector urbano, desenvolvendo os programas de necesidades axeitados a cada situación	A37 A38 A44 A52 A53 A58 A61	B2 B3 B4 B5 B12	C1 C3 C8
Capacidade de dar unha resposta arquitectónica obxectual e contextual ás novas instalacións urbanas, incorporando a perspectiva de xénero e accesibilidade como fundamentos da sostibilidade.	A34 A35 A36 A38 A41 A43 A44 A45 A46 A47 A52 A53 A60 A63	B2 B4 B5 B9 B10 B11 B12	C1 C3
Capacidade para estudar e analizar criticamente obras e proxectos arquitectónicos como medio de coñecemento e formación continua, en relación cos aspectos do programa de necesidades, resolución funcional, técnica e simbólica. Deberá considerarse o contexto físico e temporal dos estudos de caso, e relacionalos cos parámetros contemporáneos de sostibilidade, perspectiva de xénero e biofilia.	A63	B2 B3 B4 B5 B12	C4 C5 C6 C7 C8

Contidos	
Temas	Subtemas
O deseño sostible	-O impacto ambiental e social das intervencións arquitectónicas e urbanas -Materiais avanzados fronte a materiais tradicionais -Redución, reutilización e reciclaxe: aplicacións na formulación de programas de necesidades e deseño arquitectónico e urbano - As novas ferramentas conceptuais de análise e transformación da realidade: perspectiva de xénero, sostibilidade, biofilia
Novos programas e escalas complexas	-Equipameto vs. infraestrutura -O concepto de infraestrutura para a vida cotiá -Novas tecnoloxías: aplicación no hábitat
Estudo e análise crítica de proxectos arquitectónicos: a vida na cidade.	-Estudio dos casos 1. O proxecto residencial na cidade consolidada. -Estudio dos casos 2. Proxectos de atención e conciliación na cidade. -Estudio dos casos 3. Os equipamentos da escala urbana.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A52 A53 A58 A60 A61 B9 B10 B11 B12 C3 C5 C6 C8	10	10	20
Obradoiro	A34 A35 A36 A37 A38 A41 A43 A44 A45 A46 A47 A63 B2 B4 B5 C1	73	109.5	182.5
Eventos científicos e/ou divulgativos	A34 A35 B2 B3 B4 B5 C1 C3 C4 C7 C8	2.5	0	2.5
Estudo de casos	B3 C4 C7	9.5	9.5	19
Atención personalizada		1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Presentación oral para introducir as referencias e as contribucións teóricas en relación os exercicios a realizar.
Obradoiro	Modo formativo inherente ao proxecto arquitectónico obxectual, contextual e urbano, que consiste en horas presenciais e non presenciais. Inclúe traballo práctico, individual ou colectivo, sesións críticas individuais e colectivas, comparticións, debates e comentarios, e preparación de estudos que desenvolven estudos. Nas horas de clase o alumno desenvolverá o traballo do proxecto co apoio e supervisión do profesorado. Nas horas non presenciais completaráse o progreso na resolución dos exercicios derivados do traballo persoal e profundar os comentarios e observacións feitos na aula.
Eventos científicos e/ou divulgativos	Preparación de material de síntese do traballo realizado na materia para a súa exposición conxunta a finais de curso no evento organizado polo Departamento de Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición: "Arquitecturas en Curso. DPAUC" (paneis, maquetas, debuxos, videos, textos, performances, etc.). Asistencia a eventos divulgativos (congresos, xornadas, simposios, conferencias, etc.) organizados pola ETSAC ou DPAUC, etc., indicados polo profesorado da materia como parte do contido docente do curso, co obxectivo de proporcionar ó alumnado coñecementos e experiencias actuais referentes a un determinado ámbito de estudo.
Estudo de casos	Estudio e análise crítica de casos prácticos dos tipos 1, 2 ou 3 indicados nos contidos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Atención individualizada o alumno para a corrección de cada proxecto. Realizaranse correccións de modo idividualizado de cada alumno atendendo as peculiaridades do seu proxecto e colectivas de confrontación das distintas opcións de proxecto que se están a desenvolvendo polos estudantes. Ambas atención personalizada e/ou en grupos de traballo efectuaranse na clase ordinaria, en tutoríaa (a solicitar polos estudantes)

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	B3 C4 C7	Estudo dun proxecto baseado na procura de información a partir de distintas fontes documentais, tanto gráficas como escritas. Tratamento de datos, preparación do estudo e conclusións. Se avaliará o rigor do contido ea calidade da expresión gráfica. O traballo debe ser exposto publicamente mediante un tempo limitado nas diferentes etapas de preparación. Traballos desenvolvidos individualmente.	25
Obradoiro	A34 A35 A36 A37 A38 A41 A43 A44 A45 A46 A47 A63 B2 B4 B5 C1	Desenvolvemento dos traballos que varían de nivel de anteprojecto a básico, como se indica en cada caso. Todos os traballos desenvolvidas deben ser expostas en público mediante un tempo limitado nas distintas etapas de preparación. Pódense desenvolver en grupos (dúas persoas) ou individualmente, segundo indicacións específicas de cada traballo específico.	75

Observacións avaliación

- Oportunidade de xuño:

Para obter a titulación adecuada, requírese como condición necesaria a entrega de todos os exercicios e casos prácticos, ea participación na exposición pública do mesmo.

As exposicións públicas dos traballos en curso serán programadas periódicamente. A asistencia a todas estas sesións é necesaria para obter a cualificación de apto. Aqueles alumnos que opten a nota realizarán, se é posible, unha presentación ante os profesores da materia, nela comentarase o exercicio do alumno.

- Oportunidade de xullo:

As obras desenvolvidas durante o curso serán revisadas ou completadas, corrixindo as deficiencias detectadas.

Non se contempla o apto sen o desenvolvemento segundo o nivel especificado en cada caso do conxunto de traballos propostos no taller e no caso de estudo

- E condición necesaria para superar a materia cumprir cunha asistencia mínima dun 80%. Avaliación en convocatoria adiantada: Para poder optar á avaliación en convocatoria adiantada deben cumprirse as condicións de avaliación xeral

nun curso previo. Estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: Para estes casos, sempre que conten con recoñecemento oficial da dirección do centro, non se terá en conta a esixencia de asistencia mínima, manténdose o resto de

esixencias xerais establecidas. Plaxio. No relativo ao plaxio se atenderá ao indicado no Art. 14º das Normas de

avaliación, revisión e reclamación das cualificacións dos estudos de grao e mestrado universitario da UDC.-Preparación de material

de síntese do traballo realizado na materia para a súa exposición

conxunta a finais de curso no evento organizado polo Departamento de

Proxectos Arquitectónicos, Urbanismo e Composición: "Arquitecturas en

Curso. DPAUC" (paneis, maquetas, debuxos, videos, textos, performances,

etc.).

-Asistencia a eventos divulgativos (congresos, xornadas,

simposios, conferencias, etc.) organizados pola ETSAC ou DPAUC, etc.,

indicados polo profesorado da mateira como parte do contido docente do

curso, co obxectivo de proporcionar ó alumnado coñecementos e

experiencias actuais referentes a un determinado ámbito de estudo.

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<p>_Alexander, Christopher et alt. Un lenguaje de patrones. Barcelona: Gustavo Gili, 1980. _Apodaka Ostaiakoetxea, Marije (coord.). Urbanismo inclusivo. Las calles tienen género. Vitoria: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco, 2012. _Ashihara, Yoshinobu. El diseño de espacios exteriores. Barcelona: Gustavo Gili, 1982. _Berrizbeitia, Anita; Pollak, Linda. Inside outside, between architecture and landscape. _Bofill Levi, Anna. Guia per al planejament urbanistic i l'ordenació urbanística amb la incorporació de criterios de género. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2008. Gloucester, (Massachussets): Rockport, 2003. _Cano, G. y Maestre, J.M. Tecnología y sociedad: ¿Por qué no llega el hogar digital? Informes de la Construcción, vol. 67, 538 (2015). _Carreiro Otero, María y Cándido López González. Parametrizar y sistematizar o cómo incorporar la perspectiva de género en el urbanismo. ; Cervero Sánchez, N. y Hernández, Agustín. Remodelación, Transformación y Rehabilitación. Tres formas de intervenir en la vivienda social del siglo XX. Informes de la Construcción, vol. 67 (EXTRA-1): mo26 (2015). _COAC, Collegi d'Arquitectes de Catalunya (1990): Vivienda y ciudad. Concurso Internacional de Proyectos. Barcelona: COAC. _Elb-Vidal, Monique et al. (1988): Penser l'habité, le logement en question. Lieja: Pierre Mordaga. Fernández, Roberto. ¿Modos de hacer ciudad: proyecto y plan?, en Ciudades 3 (1996): 111-127. GALLARDO, Laura. ¿Del no-lugar al lugar en el proyecto arquitectónico?. AUS (Valdivia) 14 (2013): pp. 5-10. _Gehl, Jan. La humanización del espacio urbano. Barcelona: Reverté, 2006. _Lion, Yves y François Leclercq (1985): ¿Domus Demain, la Bande Active?. L'architecture d'Aujourd'hui 252: 16-20. _López Candeira, José A. Tratamiento del espacio exterior. Madrid: Munilla-Leria, 2002. _López González, Cándido y María Carreiro Otero /eds. La casa. Piezas, ensambles y estrategias. Málaga: Recolectores Urbanos, 2016. _Lyndon, Donlyn. The Sea Ranch. New York: Princeton Architectural Press, 2004. _Marín Acosta, Flor Inés. ¿La arquitectura escolar del estructuralismo holandés en la obra de Herman Hertzberger y Aldo van Eyck?, en Revista de Educación y Pedagogía (21) 54 (2009): 67-80. _Moore, Charles et al. La casa: forma y diseño. Barcelona: Gustavo Gili, 1976. _Paricio, Ignacio y Xavier Sust (1998): La vivienda contemporánea. Programa y tecnología. Barcelona: Institut de Tecnologia de la Construcció de Catalunya, ItEC. _Sánchez de Madariaga, Inés. Urbanismo con perspectiva de género. Sevilla: Instituto Andaluz de la Mujer. Junta de Andalucía. _Sánchez de Madariaga, Inés. ¿Infraestructuras para la vida cotidiana y la calidad de vida?. Valladolid: Ciudades: Revista del Instituto Universitario de Urbanística de la Universidad de Valladolid, 8 (2004): pp. 101-133. _Tejedor, J. 2015. Nuevo paradigma normativo sobre la ciudad: Retronando a la ciudad tradicional. Informes de la Construcción, 67 (EXTRA-1): mo22. _Zoppi, Mariella. Progettare con il verde. 2. Vuoti Urbani. 3ª reimp. Firenze: Alinea, 1997. _Sobre puntos limpos: https://www2.uned.es/biblioteca/rsu/pagina3.htm http://economiecirculaire.org/DOCUMENTACION/Publicaciones/Multiparticpantes/20151209_EB3_Analisis%20para%20la%20optimizaci%C3%B3n%20de%20los%20puntos%20limpios.pdf http://residus.gencat.cat/es/ambits_dactuacio/valoritzacio_reciclatge/instal_lacions_de_gestio/deixalleries/caracteristiques_de_les_deixalleries/ http://www.madrid.org/cs/Satellite?blobcol=urldata&blobheader=application%2Fpdf&blobheadername1=Content-Disposition&blobheadervalue1=filename%3DTipos+de+Puntos+Limpios-39680.pdf&blobkey=id&blobtable=MungoBlobs&blobwhere=1310630261610&ssbinary=true http://www.mapama.gob.es/es/calidad-y-evaluacion-ambiental/temas/prevencion-y-gestion-residuos/flujos/domesticos/gestion/sistema-recogida/Puntos-limpios.aspx Sobre pavimentos: www.atlantiscorp.com.au www.pvt.es www.grupoentorno.es/aripa/web/producto.php www.construmatica.com/construpedia/Pavimentos_Ecol%C3%B3gicos www.ecoralia.com</p>
<p>Bibliografía complementaria</p>	<p>_Molino, Sergio del. La España vacía. Turner, 2016. _Sennett, Richard. ¿El confesor, el limosnero y el jardinero? en Sennett, Richard. Carne y piedra. El cuerpo y la ciudad en la civilización occidental. Madrid: Alianza Editorial, 1994, pp. 194-197.</p>

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Proxectos 8/630G02036
Construción 6/630G02037
Construción 7/630G02045
Ordenación do Territorio/630G02057
Urbanística 5/630G02042

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías